

1. *Szovjet egészségügyi szolgálat munkájának eredményei 1979-ben és feladatai 1980-ban.*

Főbb eredmények:

- cü. anyagi-technikai bázis fejlődése;
- gyógyító-megelőző munka jobb megszervezése;
- megbetegedések csökkenése;
- több tudományos eredmény megvalósítása a gyakorlatban.

Fő feladatok:

- orvosképzés minőségének javítása;
- cü. szervezetek harckészültségének fokozása stb.

Vojenno Medicinszkij Zsurnál, 1980.

1. sz. 3–8. old.

2. *Magasszintű batékony gazdálkodás a hadtápszolgálat tevékenységének alapja.*

A szerző a hadtápszolgálat alapvető céljai tükrében vizsgálja az optimális gazdálkodás feltételeit és tájékoztat az ebben az irányban ható, már megtett és még foganatosítandó rendszabályokról. Kiemeli ezek közül a gazdálkodási fegyelem megszilárdítására irányuló törekvéseket. Beszámol azokról az intézkedésekről, amelyek célja a ruházati szolgálat munkájának javítása volt. Az egészségügyi ellátás vonatkozásában különösképpen a betegség megelőzését célzó törekvésekről tájékoztat. Megemlíti a különböző egészségügyi szolgáltatások terén elért eredményeket is. A beruházási és elhelyezési tevékenységről szólva az épületek, létesítmények jobb, észszerűbb kihasználásának a problémáját veti fel, majd az objektumok fenntartási gondjairól tájékoztat. Befejezésül a katonai közlekedési szervekről, majd a katonai mezőgazdasági tevékenységről számol be. Hangsúlyozza, hogy a had-

1. Általános doktrinális kérdések

1. A szovjet hadászat elméletéről

A szovjet hadászat elmélete tárgyának, feladatainak, tartalmának, valamint a politikához és a gazdasághoz való viszonyának részletes meghatározása után a cikkíró bemutatja a szovjet hadászatnak a katonai doktrínától való függését és ez utóbbi kihatásait a hadászat irányzatainak fejlődésére, alakulására. A háború általános törvényeiből kiindulva elemzi a hadászat fontosabb alapelveit és megállapítja, hogy a szovjet hadászat elmélete napjainkban rendkívül nagy figyelmet fordít a fegyveres erők állandó magas fokú harckészültségének fejlesztésével összefüggő problémák megoldására. Kifejti és bizonyítja, hogy a szovjet hadászat elmélete a társadalmi, műszaki haladásnak megfelelő ütemben állandóan fejlődik. Végül a szerző a feladatokat ismerteti.

Vojennaja Miszl, 1979. 10. sz. 14–27. old.

2. *Hadtörténelem a társadalomtudományok rendszerében.*

A szerző rámutat, hogy a hadtörténelem különleges része az egyetemes történelemnek. Ebből következik, hogy problémái különböznek s egyben hasonlóak is ahhoz. A hadművészet, a technika fejlődése szerves része a társadalmi fejlődésnek. A társadalom kibékíthetetlen ellentéteit megoldó vagy megoldani hivatott háborúk tapasztalatait a hadtörténetírás kutatja és foglalja össze. A szerző néhány módszertani problémát is tárgyal.

Vojenno-Isztoricseskij Zsurnál, 1979. 10. sz. 3–9. old.

tápszolgálat állandó fejlesztése elengedhetetlen követelmény.

Mysl Wojkowska, 1979. 7. sz. 28–34. old.

3. Az egységes anyagkimutatás számítógépes nyilvántartási rendszerének általános jellemzése.

A KGST tagállamok növekvő integrációja, együttműködésük szélesedő köre mind korszerűbb technikák (ezen belül számítástechnikák) alkalmazását teszi szükségessé. Főként az anyagismeret és az anyagnyilvántartás vonatkozásában az új technikai lehetőségek megfelelő kihasználásának az alapfeltétele egy kódjeles betűrendes jegyzék kidolgozása a lehetséges termékek és anyagok felsorolásával. Ennek megfelelően KGST-n belüli árucseré és más módon (esetleg ipari) – együttműködés megkönnyítésére létrejött az egységes anyagkimutatás az ún. speciális termékekre. Speciális termékeknek a fegyvereket és haditechnikai eszközöket, alkatrészeket, anyagokat tekintik. A szerzők ezt a kódrendszerű kimutatást ismertetik alkalmazásának módszertani tudnivalóival együtt. Tájékoztatnak a kimutatásnak más nyilvántartó rendszerekkel való összefüggése felől is a számítógépes kezelés szempontjából.

Mysl Wejskova, 1979. 8. sz. 86–92. old.

4. Hadművelési-barcászati gyakorlatok hatékonyság-vizsgálata.

A szerző a gyakorlatok hatékonysága vizsgálatának a menetét ismertetve részletesen tárgyalja e vizsgálatrendszer alapfeltételezéseit, matematikai képletet adva a hatékonyság meghatározására. Tárgyalja a tervezett és a tényleges hatékonyság közti különbségek okait, majd rátér a gyakorlatok hatékonyság-vizsgálata különböző módszereinek ismertetésére. A módszerek alkalmazá-

sára példákkal is szolgál. Befejezésül részleteiben ismerteti azokat a tényezőket, amelyek a gyakorlatok hatékonysági fokát befolyásolják. Kifejti, hogy a gyakorlatok hatékonyság-vizsgálata útján észlelhető, hogy vajon az említett tényezők fellépése objektív, vagy szubjektív okok következménye-e, ami jól szolgálja a gyakorlatok koncepciójának a kidolgozását oly módon, hogy a gyakorlat előkészítés ezen szakaszában is biztosítani lehessen a kitűzött célok minél teljesebb elérését.

Mysl Wojskova, 1979. 6. sz. 103–109. old.

5. Tudományos kutatómunka megítélésének problémái.

A szerző részletesebben vizsgálja a katonai szerveknél, csapatoknál és tanintézetekben művelt tudományos kutatótevékenység jellegét, problémáit és fejlődési tendenciáit. Alapvető érdeklődése e tevékenység értékelése módjára irányul. Az értékelés két irányú kell, hogy legyen. Egyrészt az emberek tudományos-kutatói erőfeszítéseit kell kellően megítélni, másrészt e tevékenység eredményességét. Az értékelés során három alapvető tevékenységet kell számbavenni: a tervezést, a szervezést és a megvalósítást. Ezt követően ismerteti a kutatómunka fajtáit, amit az értékelő művelet során tanúsított eljárási módok leírása követ. A tudományos kutatóintézetek tevékenységét egységes módon számszerűen kifejező értékelési módszer bemutatott javaslata vita tárgyát képezheti, de egyben alapul szolgál a kérdés megoldásának a továbbfejlesztéséhez.

Mysl Wojskova, 1979. 5. sz. 49–55. old.

6. Információs rendszereknek vezetési szükséglet szerinti programozása.

Az elektronikai számítástechnika alkalmazásában az utóbbi években minő-

ségi változás következett be. E változások az információs rendszerek felhasználási módja megváltozásában nyerne kifejezést. A rendszerek a szervező rendszer intéger részévé váltak. A szerző alapvetően az információs rendszerek megtervezése során fellépő problémákat, a figyelembe veendő szempontokat és a döntéshozáshoz szükséges adatgyűjtés módszertani kérdéseit tárgyalja. A több irányú feladatvégrehajtást szolgáló információs rendszer tervezésének, felépítésének és működésbehozásának a módszertani-technikai tényezőivel kapcsolatban javaslattevő észrevételeket tesz. Külön foglalkozik az információs rendszer tervezésének és működésbe hozásának a szervezeti és pszichológiai tényezőivel. Ezt követően a hadsereg keretében működtetett többszoros információs rendszert jellemzi.

Mysl Wojskowa, 1979. 6. sz. 81-86. old.

7. Katonai gazdasági tervrendszer információs struktúrája ábrázolási koncepciójának a meghatározása - hierarchikus - funkcionális ábrázolása.

A szerző néhány megjelent cikkhez kapcsolódva mélyrehatóbban vizsgálja a katonai gazdálkodás valóságos tervrendszerének a kibernetikai rendszerben való ábrázolásának a koncepcióját. Ennek kapcsán kísérletet tesz a hierarchikus és a funkcionális ábrázolási koncepció összekapcsolására. A problémát a tervezés, főleg a katonai és a hadigazdálkodás tervezése talaján igyekszik megoldani. A rendszerelemzés egyik alaptétele szerint a leghatékonyabb rendszer-struktúra az olyan, amely a rész és az egész érdekösszességét biztosítja. Ezek szerint a fegyveres erők jelenlegi fejlettségi és szervezeti szakaszában a katonai gazdasági tervező tevékenység legeredményesebb struktúráját a tervrendszer hierarchikus-

funkcionális ábrázolása adja. A rendszer hierarchikus struktúrájának megfelelően a döntéshozás folyamata egyrészt hierarchikus jellemzőket ölt magára, - másrészt azonban a rangsor minden fokán a funkcionális jelleg dominál.

Mysl Wojskowa, 1979. 6. sz. 116-124. old.

8. Gazdasági ellenőrzés szerepe a csapatok vezetés-irányítási rendszerében, harcképességük erősítésében. (1. rész)

A cikk az ellenőrzés általános szükségességét, szerepét és módszereit tárgyalja, megjegyezve, hogy az ellenőrzés fogalmának az értelmezése nem egyszerű. A fogalom meghatározása után részletesebben tárgyalja a katonai gazdasági ellenőrzés szerepét, feladatait, azokat a tevékenységeket, amelyeket az ellenőrzés során folytatni kell. A felvázolt feladatok tükrében ismerteti az ellenőrző szerveket, azok szervezeti felépítését és függési viszonyait, majd az ellenőrző tevékenység különböző gazdasági szakértők szerint értelmezett alapelveit. Ezen elveket összehasonlítja a szervezés és vezetés-elméleti alapelvekkel, hogy végül is megállapításokat tegyen a katonai, gazdasági ellenőrző szervek munkáját, helyességét, célszerűségét illetően. Az ellenőrző tevékenységek között külön foglalkozik a szakellenőrzés, az önellenőrzés és a társadalmi ellenőrzés kérdéseivel.

Mysl Wojskowa. 1979. 6. sz. 97-108. old.

9. NDK Néphadsereg állományának anyagi felelőssége.

1978. december 1-én életbe lépett a fegyveres erők állományának anyagi felelősségéről szóló rendelet. Ezzel az állomány tagjainak az önhibáikból keletkezett károk pénzügyi vagy anyagi meg-

térítésére vonatkozó jogi kötelezettségét a társadalmi fejlődésnek megfelelően újra szabályozták, kifejezésre juttatva a szocialista törvényesség további elmélyítését a fegyveres erőknél. A cikk ismerteti a rendelet egyes paragrafusait, ezen belül meghatározza az anyagi felelősség funkcióját, részletezi ennek kritériumait, tájékoztat a kár megtérítésével kapcsolatos kérdésekről és végül kitér a rendelkezés eljárási-jogi szabályozására.

Militärwesen, 1979. 7. sz. 33–39. old.

III. Gazdálkodás, szállítás, egészségügyi ellátás békében

1. Háborús hadtáp és amerikai tartalékerők – gyenge láncszem.

Az amerikai szárazföldi csapatok hadtápegységeinek több mint 50%-a a tartalékerökhöz (keret) tartozik. Ezen hadtápegységek képtelenek megfelelően ellátni a harcos erőket, amely háborúban katasztrófával járhat. A szerző javaslatot ad a kialakult helyzet javítására.

Military Review, 1979. 12. sz. 33–36. old.

IV. Harc- badművelet hadtápbiztosítása, kiképzés, oktatás

1. Az új kiképzési év küszöbén.

Kurkotkin hds. tbk. elvtárs egyes katonai körzetek tevékenységét értékelve megszabja az 1979/80-as kiképzési év hadtápbiztosításának fontosabb feladatait, különös tekintettel a hadtápkiképzés területén.

Til i Sznabzszenyije, 1979. 11. sz. 3–8. old.

2. Harc hadtápbiztosításának sajátosságai begyekben, télen.

A szerző egy gépkocsilövész-erzed gyakorlatán keresztül mutatja be a had-

tápbiztosítás sajátosságait magas hegy-ségben.

Til i Sznabzszenyije, 1980. 2. sz.

3. Gépkocsioszlopok vezetése.

A szerző felsorolja az oszlopvezetés fogalmába tartozó feladatokat, majd ismerteti a vezetés technikai eszközeit.

Til i Sznabzszenyije, 1980. 2. sz. 61–63. old.

4. Az osztrák gyalogos erők ellátása védelemben.

A szerző cikkének első részében ismerteti az osztrák csapatok hadtápbiztosításának általános elveit, majd megerősített körletben védő és ellenlökést végrehajtó alegységek ellátásának rendjét.

Truppendienst, 1980. 1. sz. 58–61. old.

5. Hadtápterületek biztosítása (amerikai elvek szerint).

Ellenséges légedszant és gépesített erők jelentős veszélyt jelentenek a hadosztály és a hadtest hadtápkörletekben. A szerző ezekben a körletekben állomásozó erők célszerű alkalmazására tesz javaslatot.

Military Review, 1979. 12. sz. 20–10. old. és 61–71. old.

6. Harcászati ellátás.

Az alegységeknél az ellátási feladatok ellátása az erre kijelölt tisztekre hárul. A harcászati ellátásért felelős tisztek gyakran nem ismerik megfelelően feladataikat. A harcmезőn nem laktanyai ellátást kell biztosítani. Az anyagi tisztnak ismernie kell a magasabb katonai alakulat ellátási rendszerét, az alegység, valamint a megerősítésül számításba jöhető erők szükségleteit a különböző harcmódokban, a harc

KÖNYVSZEMLE — ÚJ KÖNYVEK

egyres időszaikaiban. A szerző szükségességnek tartja, hogy az anyagi tiszt részt vegyen a harc megszervezésében, ahol sajátos szakszempontjainak megfelelően javaslatokat kell tennie. Az anyagi ellátás tervezési kérdéseit a harc szervezésével azonos figyelemmel és fontossággal kell megoldani. Különösen fontos a lőszer, üzemanyag, valamint az alapvető harceszközökkel való ellátás pontos megszervezése és végrehajtása. A szerző szerint ez a feladat nem igényel ugyan specializált kiképzést, de megfelelő helyet kell biztosítani rá a tisztek kiképzési programjában.

Armor, 1979. 2. sz. 18–20. old.

7. A csapatok ellátása biztosításának védelme a tömegpusztító eszközöktől.

A korszerű harc követelményeket támaszt az ellátó szolgálattal szemben, a tömegpusztító eszközök alkalmazása számos új ismeretet követel meg. A cikk ismerteti azokat a rendszabályokat, amelyek tömegpusztító eszközökkel mért csapások esetén az élelmiszerek megóvása érdekében szükségesek. Rendkívül fontosnak tartja minden szennyezett étel és ital azonnali megsemmisítését. Meghatározza a csapatok ellátásának legfontosabb alapelveit tömegpusztító eszközökkel folyó harc esetén. Ezen belül ismerteti az ellátó szolgálat állományának feladatait, az élelem elkészítésének alapvető szabályait és azokat a feltételeket, melyek figyelembevételével a különböző mértékben sugárszennyezett területeken az ételek készítése és fogyasztása történhet.

Militärwesen, 1979. 8. sz. 55–56. old.

V. Technika

1. Új tábori konyha működésben.

Az NDK Nemzeti Néphadseregében új tábori konyhát rendszeresítettek. A cikk ismerteti az Ural-375 D típusú gépkocsii alvázára szerelt tábori konyha harcászati-technikai adatait.

Militärtechnik, 1980. 4. sz. 212. old.

A Szovjetunió története

kézikönyv közreadásával, mely a Kosuth és a moszkvai Progressz Kiadó közös kiadványa, kiváló szovjet történetesek munkája. Hézagpótló voltát jelzi, hogy Pankratova e tárgyú könyve mintegy három évtizede jelent meg magyar nyelven, s egyben-másban el is járt fölötte az idő.

Az első kötetben mesterien tömörítve a legrégebb időkől a Nagy Októberi Szocialista Forradalomig ábrázolja a történelmi múltat, melyet, valljuk meg, nagyközönségünk döntő többsége főként szépirodalmi, zenei vagy filmalkotások közvetítésével ismer. Különleges figyelmet érdemel a XIX. század története, melyben már mindazok a társadalmi ellentmondások megjelennek, amik megoldására csak a forradalmi harc vállalkozhat. A forradalmi korszakok és alternatívák után kellő súllyal szerepel a könyvben az 1905-ös és az 1917. februári forradalom eseménykrónikája.

A második kötet a Nagy Októberi Szocialista Forradalomtól napjainkig kíséri végig a szovjet történelem menetét. Történelmi szintézisre törekedve, jól domborítja ki és összegezi az ország fejlődésének fő vonalát, eredményeit, korszakos fordulóit a megtett út világtörténelmi jelentőségét. Gazdag fejezetek elemzik az Októberi Forradalmat, az intervenció és a polgárháború korszakát. A továbbiakban a könyv az 1921–1925. 1926–1941. 1946–1958. 1959–1977-es években jelöli meg a korszakhatárokat, melyekben a szocialista gazdaság és az államelmélet fejlődésének, a Nagy Honvédő Háborúnak, a szocializmusból a kommunizmusba való átmenetnek az eseményei kaptak helyet, az elvi alapok elemzése és lenyűgöző